

MINISTERUL SANATATII

Institutul Național de Endocrinologie
"C. I. Parhon"

Misiunea noastră: DUMNEAVOASTRĂ!

INSTITUTUL NAȚIONAL DE ENDOCRINOLOGIE "C.I. PARHON"
B-dul Aviatorilor nr. 34-38, Sector 1, București, Cod poștal 011863,
CF(CUI) 4505367, Cod unitate: 7005
Tel. 021/317.20.41 / Fax 021/317.06.07
e-mail: contact@parhon.ro; secretariat@parhon.ro

România
Ministerul Sănătății
Institutul Național de Endocrinologie
Intrare nr. 19214
20 21, Luna 11, Ziua 08

APROBAT,
COMITET DIRECTOR

Manager,
Dr. ALEXANDRU VELICU

Director Medical,
As. Univ. Dr. IULIANA GHERLAN

Director financiar-contabil,
Ec. CATALIN MIRCEA

CODUL de ETICĂ și DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ
al PERSONALULUI CONTRACTUAL
din
Institutul National de Endocrinologie "C.I.Parhon"

Editia a II-a

2021

CUPRINS

PREAMBUL	pag. 3
CAPITOLUL I	
DOMENIUL de APLICARE și PRINCIPII GENERALE	pag. 6
CAPITOLUL II	
NORME GENERALE de CONDUITA PROFESIONALA a PERSONALULUI CONTRACTUAL...pag.	8
CAPITOLUL III	
COORDONAREA și CONTROLUL APLICARII NORMELOR de CONDUITA PROFESIONALA pentru PERSONALUL CONTRACTUAL	pag. 12
CAPITOLUL IV	
ETICA și DEONTOLOGIA MEDICILOR.....	pag.14
CAPITOLUL V	
ETICA și DEONTOLOGIA FARMACISTULUI.....	pag.23
CAPITOLUL VI	
ETICA și DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI, CHIMISTULUI ȘI FIZICIANULUI	pag.27
CAPITOLUL VII	
ETICA și DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI	pag.30
CAPITOLUL VIII	
ETICA și DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, a ASISTENTULUI MEDICAL, a REGISTRATORULUI MEDICAL, a PERSONALULUI AUXILIAR	pag.31
CAPITOLUL IX	
ETICA și DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC.....	pag.36
CAPITOLUL X	
SANCTIUNI	pag.39
CAPITOLUL XI	
DISPOZITII FINALE	pag.39

PREAMBUL

MISIUNEA INSTITUTULUI NATIONAL DE ENDOCRINOLOGIE „C.I. PARHON”

- ✓ de a oferi servicii de sănătate specifice, care să rezolve problemele de sănătate ale pacienților endocrini în cel mai eficient și posibil mod și totodată de a promova dezvoltarea cercetării științifice de profil;
- ✓ de a excela în furnizarea de servicii de calitate pacienților, într-o atmosferă prietenoasă și un ambient plăcut;
- ✓ îmbunătățirea permanentă a calitatii actului medical prestat, în acord cu standardele naționale și internaționale;
- ✓ de a implementa soluții concrete pentru asigurarea formării profesionale continue a personalului medical și nemedical;
- ✓ de a asigura condiții optime pentru desfășurarea unui act medical de calitate, atât preventiv, cât și de diagnostic și tratament;
- ✓ de a se orienta către pacient, prin identificarea nevoilor și așteptărilor acestuia;
- ✓ prestarea de servicii hoteliere în condiții de calitate și siguranță pentru pacienți;
- ✓ asigurarea continuității activității prin aprovizionarea cu produse și echipamente medicale de calitate și eficiente, specifice îngrijirilor de sănătate acordate;
- ✓ diversificarea serviciilor medicale acordate segmentului de populație deservit, și anume pacienții endocrini, ca urmare a identificării comorbidităților acestora, precum și în urma unei analize a cererii, pe piața de servicii medicale;
- ✓ menținerea certificării ISO 9001:2015 și a acreditării de către ANMCS (Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate).

VIZIUNEA INSTITUTULUI NATIONAL DE ENDOCRINOLOGIE „C.I. PARHON”

În viziunea conducerii Institutului, reforma sistemului sanitar în spiritul respectului față de pacient și față de banul public implică asigurarea unor servicii spitalicești de calitate, eficiente, care să răspundă așteptărilor pacienților. Institutul National de Endocrinologie „C.I. Parhon” București își dorește să fie în continuare ***un reper național în endocrinologia românească***.

Institutul National de Endocrinologie „C.I. Parhon” București urmărește îmbunătățirea stării de sănătate a populației și realizarea unui sistem de sănătate modern și eficient, compatibil cu sistemele de sănătate din Uniunea Europeană, pus permanent în slujba cetățeanului.

Spitalul va trebui să-și gândească viitorul nu numai la nivel de supraviețuire ci și ca ofertant de servicii diversificate și de calitate pentru utilizatorii din ce în ce mai diverși și cu noi așteptări.

Spitalul recunoaște necesitatea unui management eficient al tuturor resurselor, indiferent de unde provin și, își îndeplinește ***misiunea*** prin următoarele ***obiective*** principale:

- ✓ Respectarea standardelor de acreditare a spitalului și îmbunătățirea condițiilor de acordare a actului medical și de cazare;
- ✓ Diversificarea procedurilor clinice, paraclinice și de tratament;
- ✓ Crearea unui climat puternic stimulator intelectual pentru personalul medical, climat care să fie sensibil la nevoile naționale și internaționale.

PRINCIPII FUNDAMENTALE

- Transparența decizională în scopul creșterii eficienței în utilizarea resurselor alocate.
- Respectarea drepturilor fundamentale ale pacienților.
- Tratament nediscriminatoriu aplicat tuturor pacienților.
- Asigurarea unui mediu de securitate adecvat pentru pacienți, aparținători și personal propriu.
- Mobilizarea tuturor resurselor organizației în scopul îndeplinirii la standarde de calitate a tuturor obiectivelor propuse.
- Autonomie pentru echipa medicală printr-un cadru de funcționare concis și stimulat în care conducerea colectivă are un rol prioritar.
- Îmbunătățirea continuă a actului medical.

OBIECTIVE

- creșterea calității actului medical la cote cât mai performante prin pregătire profesională continuă a întregului personal;
- pacientul să fie permanent în centrul atenției;
- siguranța pacientului;
- creșterea nivelului de comunicare între personalul medical și pacient;
- colaborare profesională de înaltă ținută între toți angajații spitalului;
- eficientizarea actului medical;
- creșterea gradului de utilizare a resurselor prin o mai bună planificare a activității;
- instruirea permanentă a personalului pentru asigurarea flexibilității acestuia și ridicarea nivelului de cunoștințe;
- obținerea satisfacției pacienților, a angajaților și a tuturor părților interesate conformarea cu cerințele legale aplicabile activității spitalului în domeniul calității;
- implicarea fiecărui angajat în scopul aplicării politicii în domeniul calității prin inițiative, performanțe, responsabilitate și colaborare permanentă.

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de muncă al personalului angajat în spital, de aceea, orice abdicare de la principiul universalității, în virtutea căruia orice om este privit ca demn de respect prin însăși calitatea sa umană, este un regres etic.

O serie de abateri de la relațiile interumane ce trebuie să se manifeste între membrii corpului medical, între corpul medical și celelalte categorii de personal din cadrul spitalului, între aceștia și beneficiarii serviciilor noastre, merită a fi enunțate și analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie să ne conducă activitatea.

În dorința de îmbunătățire a relațiilor interumane, conducerea spitalului a procedat la întocmirea prezentului cod de etică și deontologie profesională valabil pentru întreg personalul angajat al institutiei.

Prezentul Cod de Etică și Conduita nu are rolul de a substitui activitatea și autoritatea asociațiilor și organizațiilor profesionale: Colegiul Medicilor din România, Colegiul Farmacistilor din România, Ordinul Biologilor, Chimistilor și Biochimistilor din România, Colegiul fizicienilor medicali din România, Ordinul Asistentilor Medicali Generalisti, Moaselor și Asistentilor Medicali din România, Colegiului National al Asistentilor Sociali, Colegiul Psihologilor din România, etc;

LEGISLATIE:

Elaborarea prezentului Cod de Etică și Deontologie profesională a personalului angajat al Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" are la bază, ca temei legal, următoarea legislație:

- ✓ Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Ordin Nr. 1502/19.12.2016 pentru aprobarea componenței și a atribuțiilor Consiliului etic care funcționează în cadrul spitalelor publice;
- ✓ Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduita a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;
- ✓ Hotărârea Colegiului Medicilor din România nr. 2/30.03.2012 privind adoptarea Statutului și a Codului de deontologie medicală ale Colegiului Medicilor din România;
- ✓ Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr. 1/10.05.2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, cu modificări ulterioare;
- ✓ Legea nr. 460/2003 privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist;
- ✓ Normele privind expertul în fizică medicală aprobate prin Ordinul nr.1272/2006 al Ministrului Sănătății Publice și nr.266/2006 al Președintelui CNCAN, publicat în Monitorul Oficial nr.906/07.11.2006.
- ✓ O.U.G. nr. 144/ 2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România;
- ✓ Hotărârea OAMGMAMR nr. 2/2009 privind adoptarea Codului de etică și deontologie al asistentului medical generalist, al moașei și al asistentului medical din România;
- ✓ Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;
- ✓ H.G. nr. 788/2005 privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;
- ✓ Codul Deontologic al Profesiei de Psiholog cu drept de liberă practică;
- ✓ Codul Deontologic al Psihologului clinician, consilierului psihologic și psihoterapeutului din România;
- ✓ Legea nr. 514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Codul deontologic al consilierului juridic; Statutul profesiei de consilier juridic din 06.03.2004;
- ✓ Legea nr. 571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnaleză încălcări ale legii;
- ✓ Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului, cu modificările și completările ulterioare;
- ✓ Norme de aplicare nr. 1410/2016 a Legii drepturilor pacientului nr. 46/2003
- ✓ Hotărâre Nr.599/2018 pentru aprobarea Metodologiei standard de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu indicatorii de estimare a probabilității de materializare a riscurilor de corupție, cu indicatorii de estimare a impactului în situația materializării riscurilor de corupție și formatul registrului riscurilor de corupție, precum și pentru aprobarea Metodologiei de evaluare a incidentelor de integritate în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale, împreună cu formatul raportului anual de evaluare a incidentelor de integritate;
- ✓ HG. 583/2016 privind implementarea Strategiei Naționale Anticorupției pe perioada 2016-2020
- ✓ Legea nr. 672/19.12.2002 privind auditul public intern, republicată;
- ✓ Ordinul MFP 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etică a auditorului intern;
- ✓ Ordin 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice.

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare

- (1) Codul Etic si de conduită al personalului contractual din cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" reglementează normele de conduită profesională a întregului personal contractual.
- (2) Normele de conduită profesională prevăzute de prezentul cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul spitalului, încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicat, cu modificarile ulterioare.
- (3) Codul de etică și deontologie profesională a personalului contractual din cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" va fi numit în continuare „cod etic” sau „cod de conduită”.

ART. 2 Obiective

- (1) Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creșterea calității întregii activități a instituției medicale, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție prin:
 1. Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului contractual;
 2. Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;
 3. Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul contractual din cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon".

ART. 3 Principii generale

- (1) Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual sunt următoarele:
 1. **Prioritatea interesului public** - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decăt interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
 2. **Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor** - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
 3. **Profesionalismul** - principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
 4. **Imparțialitatea și nediscriminarea** - principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
 5. **Integritatea morală** - principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
 6. **Libertatea gândirii și a exprimării** - principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
 7. **Cinstea și corectitudinea** - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu.

ART. 4 Termeni

(1) În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

1. **Personal contractual ori angajat contractual** - persoana încadrată și numită într-o funcție în cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon", în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările și completările ulterioare;
2. **Funcție** - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
3. **Interes public** - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
4. **Interes personal** - orice avantaj material sau de alta natură, urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții, de către personalul contractual prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
5. **Conflict de interese** - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;
6. **Informație de interes public** - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;
7. **Informație cu privire la date personale** - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.
8. **Vulnerabilitatea etică** reprezintă orice slăbiciune în modul de funcționare al unui spital, care poate determina sau favoriza apariția unui incident de etică;
9. **Incidentul de etică** reprezintă situația de potențială nerespectare a principiilor morale și deontologice, identificată în cadrul unui spital;
10. **Consiliul etic** reprezintă forul de autoritate morală constituit în cadrul spitalelor, în vederea garantării punerii în valoare a principiilor morale și deontologice în cadrul sistemului de sănătate. Consiliul etic promovează integritatea la nivelul spitalului și emite avize și hotărâri privind etica medicală și organizational;
11. **Avizul de etică** reprezintă decizia bazată pe prevederile legale, pe principiile morale sau deontologice, formulată de membrii Consiliului etic, referitoare la o speță. Avizul de etică are caracter obligatoriu, în baza deciziei asumate de managerul spitalului;
12. **Hotărârea Consiliului Etic** - reprezintă decizia bazată pe prevederile legale, pe principiile morale sau deontologice, pe analiza unor situații sau cazuri cu caracter similar sau pe experiența membrilor Consiliului etic, formulată de către membri. Hotărârea are caracter general și rol preventiv sau de îmbunătățire a activității spitalului din perspectiva limitării și diminuării incidentelor de etică;
13. **Risc de corupție** - probabilitatea de materializare a unei amenințări de corupție care vizează un angajat, un colectiv profesional sau un domeniu de activitate, determinată de atribuțiile specifice și de natură să producă un impact cu privire la îndeplinirea obiectivelor/activităților instituției publice;
14. **Amenințare de corupție** - acțiunea sau evenimentul de corupție care se poate produce în cadrul unei activități specifice a instituției publice;
15. **Materializarea riscului de corupție** - concretizarea unei amenințări de corupție, care conduce la săvârșirea unei fapte de corupție;

16. **Planul de integritate** - ansamblul de măsuri identificate de conducerea instituției ca remedii pentru riscurile și vulnerabilitățile instituționale la corupție identificate;
17. **Etica** se refera la comportamentul individual, în context organizațional sau nu, care poate fi apreciat sau evaluat fie din perspectiva valorilor, principiilor și regulilor etice explicite (coduri de etică, coduri de conduită sau alte tipuri de documente fără statut de act normativ) sau tacite (cultura organizațională), fie prin prisma consecințelor acțiunilor înseși;
18. **Comportamentul integru** este acel comportament apreciat sau evaluat din punct de vedere etic ca fiind corect. Integritatea, ca valoare individuală, se referă la aceasta corectitudine etică, care nu poate fi delimitată de corectitudinea legală și profesională;
19. **Integritate** - caracter integru; sentiment al demnității, dreptății și conștiințozității, care servește drept călăuză în conduita omului; onestitate, cinste, probitate;
20. **Comportamentul lipsit de integritate** este o formă de subminare a misiunii organizației, conducând la un climat organizațional toxic pentru angajați și terți, și afectând interesele legitime ale tuturor celor implicați, inclusiv interesul public;
21. **Abatere** - încălcarea unei dispoziții cu caracter administrativ sau disciplinar;
22. **Valori etice** - valori ce fac parte din cultura entității publice și constituie un cod nescris, pe baza căruia sunt evaluate comportamentele; separat de acesta, entitatea publică trebuie să aibă un cod de conduită oficial, scris, care este un mijloc de comunicare uniformă a valorilor etice tuturor salariaților; codul etic stabilește care sunt obligațiile rezultate din lege cărora trebuie să li se supună salariații, în plus peste cele rezultate ca urmare a raporturilor de muncă: depunerea declarației de avere, a declarației pentru prevenirea conflictului de interese.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

ART. 5 Asigurarea unui serviciu medical de calitate

- (1) Personalul contractual are obligația de a asigura un serviciu medical de calitate în beneficiul pacienților, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării obiectivelor asumate de instituție, în limitele atribuțiilor stabilite prin fișa postului.
- (2) În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea pacienților în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției medicale.

ART. 6 Respectarea Constitutiei si a legilor

- (1) Angajatii Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" au obligatia ca, prin actele si faptele lor, sa respecte Constitutia si legile tarii si sa actioneze pentru punerea in aplicare a dispozitiilor legale, in conformitate cu atributiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.
- (2) Personalul contractual trebuie sa se conformeze dispozitiilor legale privind restrangerea exercitiului unor drepturi, datorata naturii functiilor detinute.

ART. 7 Loialitatea fata de Unitatea Medicală

- (1) Personalul contractual are obligatia de a apara cu loialitate prestigiul institutiei sanitare in care isi desfasoara activitatea, precum si de a se abtine de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.
- (2) Angajatilor contractuali le este interzis:

1. Sa exprime in public aprecieri neconforme cu realitatea in legatura cu activitatea institutiei, cu politicile si strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
 2. Sa faca aprecieri in legatura cu litigiile aflate in curs de solutionare si in care institutia are calitatea de parte, daca nu sunt abilitati in acest sens;
 3. Sa dezvaluie informatii care nu au caracter public, in alte conditii decat cele prevazute de lege;
 4. Sa dezvaluie informatiile la care au acces in exercitarea functiei, daca aceasta dezvaluire este de natura sa atraga avantaje necuvenite ori sa prejudicieze imaginea sau drepturile institutiei ori ale unor functionari publici sau angajati contractuali, precum si ale persoanelor fizice sau juridice;
 5. Sa acorde asistenta si consultanta persoanelor fizice sau juridice, in vederea promovarii de actiuni juridice ori de alta natura impotriva statului ori institutiei publice in care isi desfasoara activitatea.
- 3) Prevederile alin. (2) pct. 1 - 4 se aplica si dupa incetarea raportului de munca, pentru o perioada de 2 ani, daca dispozitiile din legi speciale nu prevad alte termene.
 - 4) Prevederile prezentului cod de conduita nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligatia legala a personalului contractual de a furniza informatii de interes public celor interesati, in conditiile legii.

ART. 8 Libertatea opiniilor

- (1) In indeplinirea atributiilor de serviciu angajatii contractuali au obligatia de a respecta demnitatea functiei detinute, coreland libertatea dialogului cu promovarea intereselor institutiei publice in care isi desfasoara activitatea.
- (2) In activitatea lor angajatii contractuali au obligatia de a respecta libertatea opiniilor si de a nu se lasa influentati de considerente personale.
- (3) In exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie sa aiba o atitudine concilianta si sa evite generarea conflictelor datorate schimbului de pareri.

ART. 9 Activitatea publica

- (1) Relatiile cu mijloacele de informare in masa se asigura de catre persoanele desemnate in acest sens de conducatorul institutiei, in conditiile legii.
- (2) Angajatii contractuali desemnati sa participe la activitati sau dezbateri publice, in calitate oficiala, trebuie sa respecte limitele mandatului de reprezentare incredintat de conducatorul institutiei.
- (3) In cazul in care nu sunt desemnati in acest sens, angajatii contractuali pot participa la activitati sau dezbateri publice, avand obligatia de a face cunoscut faptul ca opinia exprimata nu reprezinta punctul de vedere oficial al institutiei.

ART. 10 Activitatea politica

- (1) In exercitarea functiei detinute, personalului contractual ii este interzis:
 1. Sa participe la colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
 2. Sa furnizeze sprijin logistic candidatilor la functii de demnitate publica;
 3. Sa colaboreze, atat in cadrul relatiilor de serviciu, cat si in afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donatii ori sponsorizari partidelor politice;
 4. Sa afiseze in cadrul institutiei insemne ori obiecte inscriptionate cu sigla sau denumirea partidelor politice ori a candidatilor acestora.

ART. 11 Folosirea imaginii proprii

(1) In considerarea functiei pe care o detine, personalul contractual are obligatia de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii in actiuni publicitare pentru promovarea unei activitati comerciale, precum si in scopuri electorale.

ART. 12 Cadrul relatiilor in exercitarea atributiilor functiei

(1) In relatiile cu personalul contractual din cadrul institutiei precum si cu persoanele fizice sau juridice, toti angajatii contractuali sunt obligati sa aiba un comportament bazat pe respect, buna-credinta, corectitudine si amabilitate.

(2) Personalul contractual are obligatia de a nu aduce atingere onoarei, reputatiei si demnitatii persoanelor din cadrul institutiei, precum si persoanelor cu care intra in legatura in exercitarea functiei, prin:

- intrebuintarea unor expresii jignitoare;
- dezvaluirea aspectelor vietii private;
- formularea unor sesizari sau plangeri calomnioase.

(3) Personalul contractual trebuie sa adopte o atitudine impartiala si justificata pentru rezolvarea clara si eficienta a problemelor pacientilor. Personalul contractual are obligatia sa respecte principiul egalitatii cetatenilor in fata legii si a institutiei publice, prin:

- promovarea unor solutii coerente, conform principiului tratamentului nediferentiat, raportate la aceeasi categorie de situatii de fapt;
- eliminarea oricarei forme de discriminare bazate pe aspecte privind nationalitatea, convingerile religioase si politice, starea materiala, sanatatea, varsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 13 Conduita in cadrul relatiilor internationale

(1) Personalul contractual care reprezinta institutia in cadrul unor organizatii internationale, institutii de invatamant, conferinte, seminarii si alte activitati cu caracter international are obligatia sa promoveze o imagine favorabila tarii si institutiei publice pe care o reprezinta.

(2) In relatiile cu reprezentantii altor state, angajatii contractuali au obligatia de a nu exprima opinii personale privind aspecte nationale sau dispute internationale.

(3) In deplasarile in afara tarii, personalul contractual este obligat sa aiba o conduita corespunzatoare regulilor de protocol si sa respecte legile si obiceiurile tarii gazda.

ART. 14 Interdictia privind acceptarea cadourilor, serviciilor si avantajelor

(1) Angajatii institutului nu trebuie sa solicite ori sa accepte cadouri, servicii, favoruri, invitatii sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, parintilor, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relatii de serviciu, afaceri sau de natura politica, care le pot influenta impartialitatea in exercitarea functiilor detinute ori pot constitui o recompensa in raport cu aceste functii.

ART. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor

(1) In procesul de luare a deciziilor angajatii contractuali au obligatia sa actioneze conform prevederilor legale si sa isi exercite capacitatea de apreciere in mod fundamentat si impartial.

(2) Angajatii contractuali au obligatia de a nu promite luarea unei decizii de catre institutia publica, de catre alti angajati, precum si indeplinirea atributiilor in mod privilegiat.

ART. 16 Obiectivitate in evaluare

- (1) In exercitarea atributiilor specifice functiilor de conducere, angajatii contractuali au obligatia sa asigure egalitatea de sanse si tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din subordine.
- (2) Personalul contractual de conducere are obligatia sa examineze si sa aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competentei profesionale pentru personalul din subordine, atunci cand propune ori aproba avansari, promovari, transferuri, numiri sau eliberari din functii ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzand orice forma de favoritism ori discriminare.
- (3) Personalul contractual de conducere are obligatia de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea in functiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevazute la art. 12 alin.3.

ART. 17 Folosirea abuziva a atributiilor functiei detinute

- (1) Personalul contractual are obligatia de a nu folosi atributiile functiei detinute in alte scopuri decat cele prevazute de lege.
- (2) Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori actiuni de control, personalul contractual nu poate urmari obtinerea de foloase sau avantaje in interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.
- (3) Angajatii au obligatia de a nu interveni sau influenta vreo ancheta de orice natura, din cadrul institutiei sau din afara acesteia, in considerarea functiei pe care o detin.
- (4) Angajatii au obligatia de a nu impune altor angajati contractuali sau functionari publici sa se inscrie in organizatii sau asociatii, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promitandu-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.

ART. 18 Utilizarea resurselor publice

- (1) Personalul contractual este obligat sa asigure ocrotirea proprietatii publice si private a statului si a unitatilor administrativ-teritoriale, sa evite producerea oricarui prejudiciu, actionand in orice situatie ca un bun proprietar.
- (2) Personalul contractual are obligatia sa foloseasca timpul de lucru, precum si bunurile apartinand institutiei numai pentru desfasurarea activitatilor aferente functiei detinute.
- (3) Personalul contractual trebuie sa propuna si sa asigure, potrivit atributiilor care ii revin, folosirea utila si eficienta a banilor publici, in conformitate cu prevederile legale.
- (4) Personalului contractual care desfasoara activitati publicistice in interes personal sau activitati didactice ii este interzis sa foloseasca timpul de lucru ori logistica autoritatii sau a institutiei publice pentru realizarea acestora, fara aprobarea conducerii unitatii.

ART. 19 Limitarea participarii la achizitii, concesiuni sau inchirieri

- (1) Orice angajat contractual poate achizitiona un bun aflat in proprietatea privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale, supus vanzarii in conditiile legii, cu exceptia urmatoarelor cazuri:
 - cand a luat cunostinta, in cursul sau ca urmare a indeplinirii atributiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmeaza sa fie vandute;
 - cand a participat, in exercitarea atributiilor de serviciu, la organizarea vanzarii bunului respectiv;

- cand poate influenta operatiunile de vanzare sau cand a obtinut informatii la care persoanele interesate de cumpararea bunului nu au avut acces.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si in cazul concesiunii sau inchirierii unui bun aflat in proprietatea publica ori privata a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale.

(3) Angajatilor le este interzisa furnizarea informatiilor referitoare la bunurile proprietate publica sau privata a statului ori a unitatilor administrativ-teritoriale, supuse operatiunilor de vanzare, concesiune sau inchiriere, in alte conditii decat cele prevazute de lege.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplica in mod corespunzator si in cazul realizarii tranzactiilor prin interpus sau in situatia conflictului de interese.

CAPITOLUL III

COORDONAREA, MONITORIZAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

ART. 20 Sesizarea

(1) Conducerea Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" poate fi sesizata de orice persoana cu privire la:

- incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita de catre angajatii spitalului;
- constrangerea sau amenintarea exercitata asupra angajatului pentru a-l determina sa incalce dispozitiile legale in vigoare ori sa le aplice necorespunzator.

(2) Sesizarea prevazuta la alin. (1) nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii – comisii de disciplina, consiliul etic al Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" constituit în baza prevederilor Ord. 1502/2016.

(3) Angajatii Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" nu pot fi sanctionati sau prejudiciati in nici un fel pentru sesizarea cu buna-credinta a organelor disciplinare competente, in conditiile legii.

(4) Conducerea spitalului va verifica actele si faptele pentru care au fost sesizate, prin organul disciplinar competent investit cu solutionarea sesizării, cu respectarea confidentialitatii privind identitatea persoanei care a facut sesizarea.

(5) In cazul in care in situatia sesizata este implicat conducatorul institutiei publice ori directorii acesteia, competenta in solutionarea sesizarii o are structura ierarhic superioara institutiei, respectiv Ministerul Sanatatii.

(6) Sesizarea unui incident de etică sau a unei vulnerabilități etice poate fi făcută de către pacient, aparținător sau reprezentant legal al acestuia, personalul angajat al spitalului și orice altă persoană interesată;

(7) Sesizările sunt adresate managerului spitalului și se depun la registratură, se transmit prin poștă electronică sau prin completarea formularului online aflat pe pagina web a spitalului. Modelul formularului de sesizare online este prevăzut în anexa nr. 4 la Ord. 1502/2016.

(8) Fiecare sesizare (depusă la registratură, prin poștă electronică sau formular online) primește un număr de înregistrare comunicat persoanei care o înaintează.

(9) Sesizările anonime sau cele în care nu sunt trecute datele de identificare ale petiționarului nu se iau în considerare și vor fi clasate. Ca excepție, în situația în care există mai mult de 3 sesizări anonime în interval de un an calendaristic care se referă la spețe diferite din cadrul aceleiași secții a unității sanitare sau la același angajat al spitalului, sesizările vor fi analizate în Consiliul etic în vederea emiterii unei hotărâri de etică sau a unui aviz de etică.

ART. 21 Solutionarea sesizarii

(1) Rezultatele cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii – comisii de disciplina, consiliul etic al spitalului, vor fi consemnate într-un raport scris în care va fi precizat explicit fie cazul de încălcare a codului de etică și deontologie profesională, fie a normelor de conduită în relația pacient-medic-asistentă, fie a disciplinei în unitatea sanitară, fie cazul de încălcare a drepturilor pacienților, fie orice alte situații după caz.

(2) Raportul organului disciplinar competent, potrivit legii, va conține și măsurile impuse de rezultatul cercetării, în raport cu gravitatea abaterii, avându-se în vedere următoarele:

- a) împrejurările în care fapta a fost săvârșită;
- b) gradul de vinovăție al angajatului;
- c) consecințele abaterii;
- d) comportarea generală în serviciu a angajatului contractual;
- e) eventualele sancțiuni disciplinare suferite anterior de către angajatul contractual.

(3) În cazul în care organul disciplinar competent investit cu solutionarea sesizării, apreciază că gravitatea și complexitatea acuzelor aduse angajatului contractual sunt de natură a afecta grav onoarea, prestigiul profesiei și moralitatea profesională în rândul corpului profesional din care face parte, în conformitate cu prevederile legilor și regulamentelor specifice profesiei, ale statutelor și ale codurilor etice și de deontologie profesională poate propune transmiterea sesizării în vederea cercetării și soluționării către organismele de cercetare disciplinară organizate la nivelul organismelor profesionale.

(4) Rezultatul cercetării actelor și faptelor depuse spre analiza și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii, vor fi comunicate:

- angajatului sau persoanei care a formulat sesizarea;
- angajatului care face obiectul sesizării;

(5) Rezultatele activității de centralizare a sesizarilor sau petitiilor se consemnează într-un raport anual al Consiliului Etic al Institutului National de Endocrinologie “C.I.Parhon”, pe baza căruia conducerea spitalului va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate. Acesta trebuie să cuprindă și următoarele date:

- a) numărul și obiectul sesizarilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
- b) categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
- c) cauzele și consecințele nerespectării prevederilor prezentului cod de conduită;
- d) evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
- e) recomandările propuse.

(6) Avizele de etică și hotărârile Consiliului etic vor fi incluse în Anuarul etic ca un model de soluționare a unei spețe, urmând să fie utilizate la analize ulterioare și comunicate spitalului în vederea prevenirii apariției unor situații similare.

ART. 22 Consultarea pe probleme de etică

(1) Atunci când apar probleme de etică în relația între angajați sau în relația angajaților cu pacienți, colaboratori sau public, personalul implicat poate solicita implicarea consilierului de etică din cadrul institutiei pentru a contribui la solutionarea preocuparilor lor etice. Toate solicitarile de consultare a eticii trebuie să fie îndreptate către Consiliul de Etică. Componenta Consiliului de Etică și atribuțiile

acestua se regasesc in Regulamentul de Organizare si functionare a Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon".

Art. 23 Consilierul de Etica

(1) Consilierul de etica este persoana desemnată de conducerea instituției pentru consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită, având următoarele atribuții: acordarea de consultanță și asistența personalului din instituția publică cu privire la respectarea normelor de conduită; monitorizarea aplicării prevederilor codului de conduită în cadrul instituției publice; întocmirea de rapoarte privind respectarea normelor de conduită de către personalul din cadrul instituției publice;

(2) *Atribuțiile Consilierului etic sunt:*

- acorda consultanță și asistență angajaților Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" cu privire la respectarea normelor de conduită;
- monitorizeaza aplicarea prevederilor codului de conduită în cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon"
- organizează sesiuni de formare în domeniul eticii pentru angajații Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon"
- poate adresa în mod direct întrebări sau aplica chestionare angajaților cu privire la comportamentul personalului care asigură relația cu pacientul, precum și cu privire la opinia acestora despre calitatea serviciilor oferite de spital;
- analizează sesizările și reclamațiile formulate de angajații spitalului cu privire la comportamentul personalului care asigură relația directă cu pacienții și formulează recomandări cu caracter general, fără a interveni în activitatea comisiilor de disciplină;
- întocmeste rapoarte semestriale și anuale privind respectarea normelor de conduită de către angajații din cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon".

CAPITOLUL IV

ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 24 Domeniul de aplicare și principii generale

(1) Sanatatea omului este telul suprem al actului medical. Obligatia medicului consta in a apara sanatatea fizica si mentala a omului, in a usura suferinta, in respectul vietii si demnitatii persoanei umane, fara discriminari in functie de varsta, sex, rasa, etnie, religie, nationalitate, conditie sociala, ideologie politica sau orice alt motiv, in timp de pace, precum si in timp de razboi. Respectul datorat persoanei umane nu inceteaza nici dupa decesul acesteia.

(2) În exercitarea profesiei sale, medicul acorda prioritate intereselor pacientului, care primeaza asupra oricaror alte interese.

(3) În exercitarea profesiei sale, medicul este obligat sa respecte drepturile fundamentale ale omului si principiile etice in domeniul biomedical. Este interzis medicului, in exercitarea profesiei sale, sa impuna pacientului opiniile sale personale de orice natura ar fi acestea.

(4) Medicul nu trebuie sa inceteze niciodata, in decursul vietii sale profesionale, sa isi insuseasca noutatile stiintei medicale, in scopul imbunatatirii cunostintelor sale medicale. Medicul trebuie ca, in conformitate cu abilitatile si cunostintele sale, sa contribuie la informarea obiectiva a publicului si autoritatilor medicale in ceea ce priveste problemele medicale.

(5) Spitalul are desemnat un responsabil in relatia cu mass-media – purtatorul de cuvânt, astfel încât, orice solicitare venita din partea mass-media va fi înaintata spre informare și soluționare purtatorului de cuvânt, desemnat prin decizie. Informații despre pacienți va oferi la solicitarea mass-media doar purtatorul de cuvânt.

(6) Accesul mass-media în spital se face numai cu acordul managerului unitatii medicale, cu însoțirea acestora de către purtatorul de cuvânt. Personalul medical nu are voie să divulge date personale sau date medicale despre pacienții internati în spital, sau despre pacienții externati/ tratați în spital.

ART. 25 Despre independența profesională a medicului și responsabilitate

(1) Medicul are independența profesională absolută, libertatea absolută a prescripțiilor și actelor medicale pe care le considera necesare, în limitele competenței sale, și este răspunzător pentru acestea.

(2) Medicul este dator să stăruie și să își apere independența profesională, fiind interzisă orice determinare a actului medical ori a deciziei profesionale de rațiuni de rentabilitate economică sau de ordin administrativ.

(3) Medicul nu va garanta vindecarea afecțiunii pentru care pacientul i s-a adresat.

(4) În activitatea medicală ce se desfășoară în echipă - secții de spital, proces de învățământ medical tip rezidențiat, răspunderea pentru actele medicale aparține șefului echipei, în limitele atribuțiilor administrative de coordonare, și medicului care efectuează direct actul medical, în limitele competenței sale profesionale și rolului care i-a fost atribuit de șeful echipei. În echipele interdisciplinare, șeful echipei se considera a fi medicul din specialitatea în care s-a stabilit diagnosticul major de internare, dacă nu există reglementări speciale care să prevadă altfel.

(5) Delegarea totală sau parțială a obligațiilor proprii către alte persoane, în lipsa evaluării și controlului personal, constituie abatere deontologică.

(6) Exprimarea consimțământului informat al pacientului pentru tratament nu înlătură responsabilitatea medicului pentru eventualele greșeli profesionale.

ART. 26 Secretul profesional este obligatoriu, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege.

(1) Face obiectul secretului profesional tot ceea ce medicul, în timpul exercitării profesiei sale, a aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a bolnavului, a familiei, a aparținătorilor, precum și probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstanțe în legătură cu boala.

(2) Secretul profesional persistă și după terminarea tratamentului sau decesul pacientului.

(3) Secretul profesional trebuie păstrat și față de aparținători, dacă pacientul nu dorește altfel.

(4) Secretul profesional trebuie păstrat față de colegi, cadre sanitare și instituțiile medicale care nu sunt implicate în actul medical al pacientului în cauză. În comunicările științifice cazurile vor fi în așa fel prezentate încât identitatea bolnavului să nu poată fi recunoscută.

(5) În cazul în care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la pacient numai cu acceptul acestuia. Conducerea unitatii medicale, prin Directorul Medical este obligată să ia toate măsurile în așa fel încât accesul mass-media la pacient să se facă numai cu acceptul medicului șef de secție și a medicului curant al pacientului. Acordarea de informații cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant și al conducerii unitatii medicale.

(6) Evidențele medicale trebuie păstrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 27 Reguli generale de comportament in activitatea medicala

- (1) Medicul nu poate trata un pacient fara a-l examina medical in prealabil, personal.
- (2) Medicul poate executa o activitate medicala doar daca are pregatire si practica suficienta pentru aceasta. Aceasta prevedere nu se aplica in cazuri de urgenta vitala, care nu poate fi rezolvata altfel.
- (3) Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate si pentru manuirea carora are pregatire ori suficienta practica. Daca in urma examinarii sau in cursul tratamentului medicul considera ca nu are suficiente cunostinte ori experienta pentru a asigura o asistenta corespunzatoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alti specialisti sau va indruma bolnavul catre acestia.
- (4) În caz de pericol de moarte iminent, medicul va ramane langa pacient atat timp cat este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeasi grija si aceeasi atentie ca si cel care are sanse de vindecare.
- (5) Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar si a sanselor de insanatosire. Medicul va evita sa trezeasca prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decat este ea in realitate.
- (6) Medicul va pastra o atitudine de stricta neutralitate si neamestec in problemele familiale ale bolnavului, exprimandu-si parerea numai daca este solicitat si numai daca interventia este motivata de interesul sanatatii bolnavului. Medicul nu trebuie sa se implice in problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului.

ART. 28 Obligativitatea acordarii asistentei medicale

- (1) Medicul care se gaseste in prezenta unui bolnav sau ranit in pericol are obligatia sa ii acorde asistenta la nivelul posibilitatilor momentului si locului ori sa se asigure ca cel in cauza primeste ingrijirile necesare.
- (2) În caz de calamitati naturale sau accidente colective, medicul este obligat sa raspunda la chemare, chiar sa isi ofere de bunavoie serviciile medicale imediat ce a luat cunostinta despre eveniment.
- (3) Medicul poate refuza acordarea de ingrijiri de sanatate din motive personale sau profesionale temeinice, indrumand pacientul spre alte surse de ingrijire medicala, cu exceptia situatiilor de urgenta.
- (4) Medicul este obligat sa puna la dispozitie confratelui care preia pacientul toate informatiile medicale referitoare la caz.

ART. 29 Incetarea furnizarii asistentei medicale cu respectarea cadrului etic si legal

- (1) Situatiile in care se inceteaza furnizarea asistentei medicale, pacientului sunt:
 - a. In cazul *pacienților neasigurați* - in absența acesteia serviciile medicale se vor acorda contra cost, cu excepția urgențelor;
 - b. In situația în care *pacientul nu poate dovedi calitatea de asigurat* - spitalul nu acordă servicii medicale decât în condiții de urgență medicală. In absența urgentei medicale, serviciile medicale se vor acorda contra cost.
 - c. *Lipsa Cardului de sanatate*: Dacă pacientului i s-a eliberat cardul de sănătate și acesta nu îl poate prezenta din varii motive (card pierdut, furat etc) se va verifica calitatea de asigurat prin consultarea aplicației SIUI, pe baza CNP pacient; dacă NU figurează ca asigurat - internarea (cu excepția urgențelor) va fi amânată până la prezentarea dovezii de asigurat sau se va putea realiza – la cererea pacientului – contracost.

d. In conformitate cu prevederile legale, un pacient are dreptul de a își alege medicul curant. În egală măsură însă *medicii au dreptul de a decide întreruperea colaborării cu un anumit pacient atunci când acesta dovedește o atitudine jignitoare/violentă la adresa personalului medical, fara ca aceasta sa-i puna viata in pericol.* Această situație este reglementată de prevederile legale în vigoare și presupune identificarea altor cadre medicale care să preia pacientul în îngrijire.

e. *Stopul cardiorespirator* - se întrerupe după 45 de minute de resuscitare, fara reluarea activitatii cardiace, moment in care se consemnează ora și data decesului în FOCG / FSZ se sistează orice asistenta medicala; se anunța familia.

(2) Refuzul acordării asistenței medicale poate avea loc *strict în condițiile legii* - situațiile în care se poate exercita refuzul acordării asistenței medicale sunt prevazute în legea 95/2006 și în codul deontologic al colegiului medicilor din România

- Există doar trei situații în care medicii pot întrerupe din proprie inițiativă tratamentul sau pot refuza un pacient (Art.664 din Legea 95/2006):

1. Odată cu vindecarea bolii

2. Cand pacientul este trimis către un alt medic cu calificări superioare care se impun datorită situației medicale a pacientului sau,

3. Cand pacientul a fost ostil și/sau lipsit de respect față de medic.

Tot în Legea nr.95. TITLUL XVI. Răspunderea civilă a personalului medical și a furnizorului de produse și servicii medicale, sanitare și farmaceutice. CAPITOLUL IV. Obligatoritatea asigurării asistenței medicale. Art. 664.alin.(2), se menționează Medicul va notifica pacientului, în situația prevăzută la alin. (1) lit. c) pct. (ii), dorința terminării relației, înainte cu minimum 5 zile, pentru ca acesta să găsească o alternativă, doar în măsura în care acest fapt nu pune în pericol starea sănătății pacientului.

- În Art. 34, alin. 1 și 2 al Codului deontologic al Colegiului Medicilor din România sunt prevăzute câteva situații suplimentare comparativ cu Legea 95: “ *dacă prin solicitarea formulată persoana în cauză îi cere medicului acte de natură a-i știrbi independența profesională, a-i afecta imaginea sau valorile morale ori solicitarea nu este conformă cu principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic, cu scopul și rolul social al profesiei medicale*”.

Tot în Codul deontologic al Colegiului Medicilor din Romania. Art. 34 se menționează - “*În toate cazurile, medicul îi va explica persoanei respective motivele care au stat la baza refuzului său, se va asigura că prin refuzul acordării serviciilor medicale viața sau sănătatea persoanei în cauză nu este pusă în pericol și, în măsura în care refuzul este bazat pe încălcarea convingerilor sale morale, va îndruma persoana în cauză spre un alt coleg sau o altă unitate medicală*”.

ART. 30 Perfectionarea medicala continua

(1) Educatia medicala continua - Medicii au datoria de a-si perfectiona continuu cunostintele profesionale. În folosirea unor metode terapeutice noi trebuie sa primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decat dupa evaluarea raportului risc- beneficiu.

ART. 31 Integritatea si imaginea medicului

(1) Medicul trebuie sa fie model de comportament etico-profesional, contribuind la cresterea nivelului sau profesional si moral, a autoritatii si prestigiului profesiei medicale pentru a merita stima si increderea pacientilor si a colaboratorilor.

(2) Medicul nu trebuie sa se foloseasca de un mandat electiv, o functie administrativa sau de alte autoritati pentru a-si creste clientela.

(3) Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregatirii sale profesionale.

(4) Informarile privind serviciile medicale sunt acceptate, cu conditia sa fie corecte; acestea se refera la: - sediul profesional, orele de functionare, conducerea institutiei medicale;

- specialitatea si titlul medicului;

- metodele de diagnostic si tratament folosite;

- tarifele percepute, pentru serviciile medicale nedecontate de CASMB

Aceste informatii trebuie sa se refere numai la metode de diagnostic si tratament fundamentate stiintific si acceptate in lumea medicala. Nu trebuie sa contina informatii eronate sau care ar putea induce pacientii in eroare; Aceste informatii nu trebuie sa induca pacientilor impresia ca neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune in pericol starea de sanatate fizica sau psihica.

(5) Medicul nu poate face reclama unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Mentionarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale in cuprinsul unor articole, carti, facuta in scop stiintific, nu se considera reclama.

(6) Medicul nu trebuie sa faca propaganda in mediile nemedicale sau chiar medicale a unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fara sa sublinieze si rezervele ce se impun.

(7) Este contrara eticii intelegerea dintre doi medici, intre medic si farmacist sau intre medic si un cadru auxiliar pentru obtinerea de avantaje materiale.

(8) Este interzisa medicului practician implicarea in distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.

(9) Este interzisa practicarea de catre medic a unor activitati care dezonoreaza profesia medicala. Orice medic trebuie sa se abtina, chiar in afara vietii profesionale, de la acte de natura sa duca la desconsiderarea acesteia.

(10) Medicul nu poate fi obligat sa isi exercite profesia in conditii ce ar putea compromite calitatea ingrijirilor medicale si a actelor sale profesionale, cu exceptia urgentelor medico- chirurgicale vitale.

(11) Medicul nu poate propune sau aplica pacientului ca beneficiu, ori lipsite de riscuri, remedii sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practica nestiintifica este interzisa.

(12) Este interzisa acordarea de facilitati, colaborarea sau sprijinirea oricarei persoane care practica ilegal medicina. Medicul are obligatia de a sesiza existenta unor astfel de situatii colegiului teritorial al medicilor.

ART. 32 Onorarii si atragerea bolnavilor

(1) Este interzisa emiterea oricarui document medical care ar aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.

(2) Este interzisa medicului practicarea concurentei neloiale, inclusiv prin practicarea unor tarife minimale, vadit disproportionata fata de costul real al serviciului medical, in scopul atragerii clientelei.

(3) Este admis serviciul gratuit in scopuri filantropice, cu informarea colegiului teritorial al medicilor cel mai tarziu la 3 zile dupa acordarea asistentei medicale.

(4) Pacientul poate oferi angajaților sau unității unde a fost îngrijit plăți suplimentare sau donații, cu respectarea legii.

ART. 33 Îndatoriri fata de bolnavi

(1) Respectarea drepturilor persoanei

Medicul trebuie sa respecte dreptul persoanei in privinta optiunii libere asupra medicului sau curant si chiar sa faciliteze aceasta posibilitate. Un medic care este solicitat sau are obligatia sa examineze o persoana privata de libertate ori sa dea ingrijiri in mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie si numai prin simpla prezenta, sa cautioneze sau sa favorizeze atingerea integritatii fizice ori psihice a vreunui detinut, inclusiv a demnitatii acestuia. Daca medicul constata ca persoana privata de libertate a suportat maltratari, are obligatia sa informeze autoritatea judiciara.

(2) Relatia cu pacientul

Exercitarea profesiei medicale nu trebuie facuta impersonal, ci incercand stabilirea unei relatii umane cu pacientul, pentru ca, la nevoie, compasiunea din partea medicului sa nu para un act formal.

Este interzis ca medicul curant sa intretina relatii sexuale cu pacientii sai sau sa-i supuna pe acestia unor acte degradante pentru fiinta umana. Medicul trebuie sa dea dovada de diligenta maxima in stabilirea diagnosticului, tratamentului adecvat si in evitarea complicatiilor previzibile la pacientul aflat in ingrijirea sa. Prescriptiile medicale trebuie formulate cat mai clar, medicul asigurandu-se ca a fost inteles complet de catre bolnav si anturajul acestuia, mergand pana la incercarea de a supraveghea executarea tratamentului. Din momentul in care a raspuns unei solicitari, medicul este automat angajat moral sa asigure bolnavului in cauza ingrijiri constiincioase si devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicala sau la un specialist cu competente superioare. Medicul curant are obligatia de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului sau obtinerea drepturilor sale ce decurg din starea de boala. În caz de razboi, cataclisme, epidemii si atentate, medicul nu are dreptul sa isi abandoneze bolnavii, cu exceptia unui ordin formal al unei autoritati competente in conformitate cu legea.

(3) Consimtamantul

Pentru orice interventie medicala diagnostica sau terapeutica este necesar consimtamantul informat al pacientului. Consimtamantul pacientului va fi exprimat in conditiile legii. Consimtamantul va fi dat dupa informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului, alternativelor terapeutice, cu riscurile si beneficiile acestora. În situatia pacientilor care nu isi pot exprima vointa, consimtamantul va fi solicitat reprezentantilor legali ai pacientului. Daca medicul curant apreciaza ca decizia reprezentantului legal nu este in interesul pacientului, se constituie o comisie de arbitraj de specialitate pentru a evalua cazul si a lua decizia. În situatii de urgenta, cand este pusa in pericol viata pacientului, iar acesta nu isi poate exprima vointa si rudele sau reprezentantii legali nu pot fi contactati, consimtamantul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea pacientului, urmand ca informarea acestuia sa se faca ulterior.

ART. 34 Prognosticul grav va fi impartasit pacientului cu prudenta si tact, tinandu-se cont de starea psihica a acestuia.

(1) Prognosticul va fi dezvaluit si familiei doar daca pacientul consimte la aceasta. In cazul in care se considera ca dezvaluirea prognosticului va dauna pacientului sau atunci cand acesta nu doreste sa afle, prognosticul poate fi dezvaluit familiei.

ART. 35 Eliberarea de documente medicale

- (1) Este interzisă eliberarea pentru bolnav a unor certificate de competență sau a unor rapoarte tendențioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectivă. Documentele medicale vor fi emise doar de către medic. Este interzisă utilizarea parafeii medicului de către alt personal medical, cu scopul de a emite/elibera documente medicale.
- (2) Medicul poate emite certificate, atestate și documente medicale permise de lege, pe baza propriilor sale constatări și a examenelor necesare în acest scop.
- (3) Este interzis ca informațiile medicale să fie prezentate deformat sau ascunse.
- (4) Documentele medicale vor respecta forma prevăzută de lege. Documentele medicale nu trebuie să conțină mai multe date decât este necesar scopului pentru care acestea sunt întocmite și eliberate.
- (5) Persoana la care se referă documentul medical emis are dreptul de a fi informată cu privire la conținutul acestuia.

ART. 36. Îndatoriri față de comunitate

- (1) Medicul are obligația morală de a aduce la cunoștință organelor competente orice situație de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătatea publică.

ART. 37 Relațiile medicului cu colegii și colaboratorii. Confraternitatea

- (1) Medicul va trebui să își trateze confratii așa cum ar dori el însuși să fie tratat de ei. În baza spiritului de corp profesional, medicii își datorează asistență morală. Schimbul de informații între medici privind pacienții trebuie să se facă obiectiv și în timp util, în așa fel încât asistența medicală a pacienților să fie optimă.
- (2) Dacă un medic are neînțelegeri cu un confrate, trebuie să prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din România. Este interzisă răspândirea de comentarii ce ar putea să prejudicieze reputația profesională a unui confrate. Medicii trebuie să ia apărarea unui confrate atacat pe nedrept.
- (3) Constituie încălcarea a regulilor etice blamarea și defaimarea colegilor (critica pregătirii sau activității lor medicale) în fața bolnavilor, aparținătorilor, a personalului sanitar etc., precum și orice expresie sau act capabil să zdruncine încrederea în medicul curant și autoritatea acestuia.
- (4) Atunci când un medic ia cunoștință despre greseli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de către un coleg, trebuie să ia atitudine cu tact, încercând să discute problema cu confratele în cauză. Dacă aceasta nu da rezultate, medicul are obligația să discute cazul în cadrul Colegiului Medicilor din România, înainte de a se adresa altor autorități competente.

ART. 38 Consultul medical

- (1) Ori de câte ori medicul consideră necesar să ceară părerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicației unei intervenții, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau aparținătorii lui și ținând cont de preferințele acestuia, un consult cu alți confrati.
- (2) Consultul este organizat de medicul curant și este recomandabil ca medicii chemați pentru consult să examineze bolnavul în prezența medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul. După ce au cazut de acord, medicul curant comunică bolnavului sau aparținătorului rezultatul consultului. Dacă există divergențe de păreri, se va proceda, după caz, la completarea examenelor, internarea în spital, largirea consultului prin invitarea altor specialiști etc.

(3) În consultul medical se va pastra o atmosfera de stima si respect reciproc, nu se va manifesta superioritate fata de medicul curant. Discutia cazului si observatiile critice nu se vor face in fata bolnavului sau a altor persoane straine, chiar daca este vorba de medici subordonati.

(4) Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie sa revada ulterior pacientul din proprie initiativa si fara aprobarea medicului curant. În cazul colaborarii mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiasi pacient, fiecare practician isi asuma responsabilitatea personal. (5) Este interzis transferul de sarcini si responsabilitati privind indicatiile de investigatii, prescrierea de medicamente sau concedii medicale catre alti medici care nu au participat la consultul medical.

(6) Daca in urma unui consult avizul celor chemati difera fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber sa se retraga daca parerea medicilor chemati la consult prevaleaza in opinia pacientului sau a anturajului acestuia.

(7) Pacientul aflat in tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme / incidente urgente, cu informarea prealabila sau ulterioara a medicului. Daca propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligatia organizarii modalitatii de consult.

(8) În cazul in care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fara explicatii. În urma consultului se va redacta un document semnat de participanti. Daca documentul nu este redactat, se considera ca participantii la consult sustin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 39 Raporturi cu alti profesioniști din domeniul medical

(1) Medicii vor avea raporturi bune, in interesul pacientilor, cu ceilalti profesioniști din domeniul medical. In situatia in care, un pacient solicita o a doua opinie medicala de la un medic care nu este angajat al spitalului, spitalul are obligatia de a respecta acest drept al pacientului, facilitandu-i acestuia accesul la a doua opinie medicala. In acest sens, spitalul va incheia protocoale de colaborare cu spitale de rang superior, sau, cu alte laboratoare de investigatii paraclinice (analize medicale, investigatii radiologice si imagistice, examene anatomo – patologice etc).

ART. 40 Reguli privind cercetarea medicala/studii clinice pe subiecti umani

(1) Cercetarea medicala/studiul clinic pe subiecti umani se face cu respectarea prevederilor conventiilor si declaratiilor internationale la care Romania este parte semnatară si a dispozitiilor legale nationale emise in vederea reglementarii acestora.

(2) Medicul implicat in cercetarea biomedicala are datoria de a promova si proteja viata, sanatatea, intimitatea si demnitatea subiectilor umani care participa la cercetare/studiu. În desfasurarea cercetarii medicale/studiului clinic pe subiecti umani trebuie acordata o protectie deosebita populatiilor vulnerabile, cum ar fi:

- persoane dezavantajate din punct de vedere economic si medical;
- persoane care nu isi pot da consimtamantul pentru participarea intr-o cercetare medicala/studiu clinic; (minori, persoane incompetente, persoane care datorita starii lor nu isi pot exprima vointa);
- persoane care sunt susceptibile a-si da consimtamantul sub presiune (de exemplu, persoane in detentie);
- persoane care nu beneficiaza personal din cercetare/studiu;
- persoane pentru care cercetarea medicala/studiul clinic este combinata cu ingrijirea medicala.

(3) În cercetarea/studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății în general și al științei. Cercetarea medicală/studiul clinic în scopul progresului medical trebuie să se facă doar în ultima instanță pe subiecți umani. Aceasta trebuie să se efectueze în conformitate cu datele științifice existente, cu alte surse relevante de informare și cu datele obținute din experimentarea pe animale, atunci când aceasta este posibilă.

(4) Principalul scop al cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani este de a îmbunătăți metodele profilactice, diagnostice și de tratament, înțelegerea etiologiei și a patogenezei unei afecțiuni.

(5) Nu se poate întreprinde nici o cercetare pe o persoană, decât dacă sunt întrunite *cumulativ* următoarele condiții:

- nu există nici o metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;
- riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproportionale în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- proiectul de cercetare a fost aprobat de instituțiile competente după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;
- persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor pentru protecția sa;
- există consimțământul participanților;
- protocolul cercetării trebuie să fie evaluat de Comisia de studii clinice, internă institutiei medicale, comisie de specialitate ce funcționează ca un organism independent constituit din membri cu profesie în domeniul medical/științific și membri cu profesie în afara domeniului medical/științific, a căror responsabilitate este să asigure protecția drepturilor, siguranța și starea de bine a subiecților umani incluși în studiul clinic; comisia va avea în componență persoane independente față de cercetători sau sponsori și va funcționa pe baza unei proceduri interne proprii.

Comisia ce efectuează evaluarea proiectului trebuie să fie informată cu privire la desfășurarea cercetării/studiului și are dreptul de a monitoriza cercetările/studiile în derulare.

(6) Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani trebuie să fie efectuată numai de către persoane calificate în acest sens. Aceasta persoană are responsabilitatea privind subiecții implicați în cercetare/studiu, chiar dacă aceștia și-au exprimat consimțământul informat pentru participare.

Consimțământul informat al participanților la studiul clinic trebuie luat cu respectarea prevederilor legale. Refuzul unui pacient de a participa într-o cercetare/studiu nu trebuie să influențeze calitatea relației medic-pacient. În cazul persoanelor incompetente sau incapabile de a-și exprima voința, consimțământul va fi obținut de la aparținători sau de la reprezentanții legali. Incluziunea în cercetarea medicală/studiul clinic a subiecților incompetenți sau care nu își pot exprima voința se va face numai atunci când cercetarea nu poate fi efectuată folosindu-se persoane competente (condiția fizică sau psihică ce împiedică obținerea consimțământului informat este o caracteristică necesară a populației incluse în studiu) și numai dacă riscurile sunt minore. Medicul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru protejarea intimității subiecților participanți în cercetare, pentru păstrarea confidențialității informațiilor despre subiecți, și trebuie să minimalizeze pe cât posibil impactul cercetării asupra integrității fizice, mentale și a personalității acestora. Cercetările/studiile efectuate în scop terapeutic constituie aplicarea pentru prima dată la om a unor procedee medicale sau chirurgicale, prescripții terapeutice și se vor face exclusiv în scop curativ. În asemenea cercetări trebuie să existe o proporționalitate justă, în favoarea bolnavului, între riscurile procedurii noi și gravitatea cazului;

pericolele posibile ale procedurii nou sa nu intreaa in gravitate evolutia probabila a bolii de baza sau a tratamentelor cunoscute si aplicate pana in prezent.

(7) Participantii intr-o cercetare medicala/studiu clinic trebuie sa aiba acces la beneficiile rezultate din aceasta, dupa incheierea cercetarii/studiului. Publicarea rezultatelor unei cercetari medicale/studiu clinic pe subiecti umani se va face cu respectarea acuratetei datelor si numai in conditiile in care sunt respectate normele etice nationale si internationale care guverneaza cercetarea medicala/studiu clinic pe subiecti umani.

(8) Se interzice provocarea de imbolnaviri artificiale a unor oameni sanatosi, din ratiuni experimentale.

(9) În toate cazurile de cercetari/studii clinice, pentru verificarea pe om a eficacitatii unor metode de diagnostic sau de tratament se va respecta riguros conditia consimtamantului voluntar al subiectului.

(10) Se interzice orice activitate terapeutica sau experimentală pe om din simple ratiuni de orgoliu profesional ori stiintific, de al carei rezultat nu pot beneficia majoritatea indivizilor sau care lezeaza principiile culturale ori morale ale comunitatii.

ART. 41 Exercițiul medicinei de expertiza judiciara

(1) Subiectul va fi informat in prealabil despre sensul examinarii, de catre expertul care nu a avut niciodata nici o relatie de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influenta rationamentele, altfel expertul are obligatia de a se recuza, informand forurile competente cu privire la motivele recuzarii.

(2) Expertizatul il poate recuza pe expert, acesta trebuind sa se supuna dorintei expertizatului. Raportul final nu va contine decat elemente de raspuns la chestiunile puse in decizia de numire a expertului. În rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 42 Atentarea la viata si integritatea fizica a bolnavului. Eutanasia

(1) Medicul trebuie sa incerce reducerea suferintei bolnavului incurabil, asigurand demnitatea muribundului.

(2) Se interzice cu desavarsire *eutanasia*, adica utilizarea unor substante sau mijloace in scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea si prognosticul bolii, chiar daca a fost cerut insistent de un bolnav perfect constient.

(3) Medicul nu va asista sau indamna la sinucideri ori autovatamari prin sfaturi, recomandari, imprumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicatie sau ajutor in acest sens.

(4) Prin actele sale profesionale, de investigare sau terapeutice, medicul nu trebuie sa supuna pacientul nici unui risc nejustificat, chiar daca exista cererea expresa a acestuia din urma.

CAPITOLUL V

ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 43 Principii generale

(1) Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:

- exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;

- respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
 - colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
 - adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, polipragmaziei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;
 - acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
 - în exercitarea profesiei farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
 - farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.
- (2) În situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își assume responsabilitatea.
- (3) Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei.
- (4) Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 44 Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor

- (1) În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:
- să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;
 - să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
 - să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independența profesională;
 - să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului activității, accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiunii la standardele necesare;
 - să își îndeplinească personal atribuțiile și la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activități profesionale, asumându-și răspunderea;
 - să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
 - să elibereze sau să prepare medicamentele conform prescripției medicului curant și a sefului de secție, precum și să îi atenționeze pe aceștia în caz de diverse neconcordanțe (ex. reacții adverse).
- (2) În exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:
- trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;
 - trebuie să se asigure că toți membrii personalului aflat în subordinea sa, sunt informați asupra atribuțiilor profesionale pe care trebuie să le îndeplinească;

- trebuie să transmită instrucțiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în măsura posibilităților, el va transmite în scris proceduri standard de operare;
- se asigură că membrii personalului aflat în subordinea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, dar și cu competența și aptitudinile personale;
- trebuie să respecte independența profesională a farmaciștilor din subordine;
- se asigură că echipamentele, localul și utilitățile de la locul de muncă sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;
- se asigură că toate activitățile profesionale desfășurate sub controlul său, precum și cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de răspundere profesională;
- se asigură că toate măsurile privind păstrarea confidențialității sunt efective;

ART. 45 Competența profesională

(1) Farmacistul trebuie să își asigure și să își mențină la un înalt nivel pregătirea profesională, prin actualizarea permanentă a cunoștințelor în aria sa profesională, în scopul îndeplinirii atribuțiilor cu competența necesară.

(2) În vederea actualizării permanente a cunoștințelor profesionale, farmacistul este obligat:

- să își planifice și să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciștilor din România;
- să evalueze și să aplice în practica curentă cunoștințele actualizate permanent;
- să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 46 Confidențialitatea

(1) Farmacistul are datoria de a respecta și proteja informația profesională. Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți, obținute în cursul activităților profesionale. Informațiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:

- când pacientul și-a dat consimțământul scris;
- când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
- când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
- stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată, cu aprobarea conducerii spitalului;
- în alte situații prevăzute de lege.

(2) Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nici o informație referitoare la practica prescrierii acestuia.

(3) Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă, respectând următoarele reguli:

- să nu permită accesul terților la informații privind activitatea unității în care își desfășoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;
- să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea și utilizarea acestora;
- să asigure protecția informațiilor la operațiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 47 Relațiile de colaborare ale farmacistului

(1) În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului și al pacientului în general să colaboreze cu toți confracții săi. În acest sens:

- toți farmaciștii își acordă ajutor reciproc și consultanță pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- farmaciștii își rezolvă singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; dacă nu reușesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;
- farmacistul trebuie să își trateze toți colaboratorii cu respect, bunăvoință și colegialitate;
- farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate față de colegii săi și loialitate față de corpul profesional și profesia de farmacist.

(2) În interesul pacientului, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul și cu alți membri ai echipei de sănătate. În acest sens:

- farmacistul colaborează activ cu medicul curant pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametrii optimi și în interesul acestuia;
- în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abține de la orice înțelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;
- farmacistul trebuie să se abțină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnității și imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 48 Servicii farmaceutice de urgență

(1) Pentru asigurarea continuității asistenței cu medicamente a pacienților, farmaciștii trebuie să furnizeze, în condițiile legii, servicii farmaceutice de urgență-eliberarea medicamentelor din farmacia spitalului, sau dotarea aparatului de urgență.

(2) Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgență se va face cu respectarea următoarelor principii:

- farmacistul va utiliza toate cunoștințele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;
- pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita medicului curant toate informațiile legate de urgența cererii sale, respectiv medicația curentă, existența altor afecțiuni sau alergii, precum și alte aspecte care pot influența decizia farmacistului;
- decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere și afecțiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse și contraindicațiile; medicamentele pot fi eliberate pentru maximum 24 de ore, în zilele lucrătoare, și pentru maximum 72 de ore, pentru sfârșitul de săptămână și sărbătorile legale;

ART. 49 Dispoziții finale

(1) Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor și regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului și a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciștilor din România, pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciștilor din România. Orice comportament în exercitarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamații privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

CAPITOLUL VI

ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI, CHIMISTULUI ȘI FIZICIANULUI MEDICAL

ART. 50 Dispoziții generale

(1) Conținutul și caracteristicile activității biochimistului, biologului, chimistului și fizicianului sunt:

- efectuează investigații de laborator conform pregătirii și specializării;
- participă la programe de control privind starea de sănătate a populației;
- participă la formarea teoretică și practică a viitorilor specialiști care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
- participă, împreună cu medicii și alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
- participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 51 Responsabilitatea personală

(1) În exercitarea profesiei, biochimistul, biologul, chimistul și fizicianul din sistemul sanitar respectă demnitatea ființei umane și principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională și morală, acționând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului și al comunității.

Biochimistul, biologul, chimistul și fizicianul din sistemul sanitar sunt obligați să păstreze secretul profesional.

(2) Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează și măsurile se iau, după caz, de către șeful echipei medicale sau de conducerea unității ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor, cu Colegiul Fizicienilor medicali, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor, chimistilor și fizicienilor medicali din sistemul sanitar.

ART. 52 Calitate și excelență

(1) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician) pune cunostințele sale în ceea ce privește capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicația pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor și cercetarea științifică) în slujba serviciului de diagnostic, tratament și prevenire a bolilor omului.

ART. 53 Dezvoltarea profesională continuă

(1) Pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod optim și în conformitate cu ceea ce este considerat de buna practică în profesia sa și având în vedere legile țării, Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician) trebuie să :

- mențină și să dezvolte competența sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (științifice și practice) cu privire la evoluțiile de îngrijire a sănătății, în general, și Chimie Clinică și Medicina de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante și alte programe de pregătire și dezvoltare profesională continuă, pe întreaga durată a activității profesionale și în timpul exercitării profesiei sale;
- accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competență; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu experții corespunzători;

- sa se informeze continuu asupra codurilor legale de practica, care afecteaza munca lui. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist si fizician) trebuie sa-si mentina angajamentul la profesia sa din domeniul Chimiei Clinice si Medicinii de Laborator, acela de a lua parte la activitatile societatilor sale stiintifice, în special ale celor care promoveaza profesia si contribuie la formarea continua a membrilor lor.

ART. 54 Onestitate si integritate

(1) Integritatea profesionala si onestitatea intelectuala a Specialistului în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist, chimist si fizician) sunt o garantie a imparțialitatii sale de analiza, judecata si decizie. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de laborator (biolog, biochimist, chimist si fizician), trebuie sa evite în orice moment, înșelaciunea în ceea ce priveste cunostintele sale profesionale si stiintifice, cum ar fi fraudă, plagiat, tainuirea, omisiunea necorespunzatoare a informatiilor precum si exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinica si în cercetare. Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist si fizician) nu va accepta nici o obligatie care-l aduce în conflict cu independenta sa profesionala.

(2) În special, acesta se angajeaza:

- de a nu solicita sau accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau industria de diagnostic, cu exceptia cazului în care sunt de valoare monetara scazuta si irelevante pentru a practica profesia în Chimie Clinica si Medicina de Laborator.
- de a nu solicita sau accepta sponsorizari de la promotiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu exceptia cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil si este subordonata scopului principal al întâlnirii si nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.
- sa nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale si stiintifice; astfel de cadouri trebuie sa fie întotdeauna la un nivel rezonabil si subordonate obiectivului stiintific principal al evenimentului si nu trebuie sa fie extinse la alte persoane în afara profesionistilor din domeniul sanatatii.

ART. 55 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiei de biochimist, biolog, chimist și fizician din sistemul sanitar

(1) Specialistul în Chimie Clinica si Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist si fizician) actioneaza în permanenta cu cinste si integritate în relatiile sale cu pacientii si alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional si nu trebuie sa se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina încrederea publica în profesie.

(2) El nu trebuie sa abuzeze de pozitia sa profesionala pentru a stabili relatii nepotrivite cu pacientii, pentru a convinge pacientii sa dea sau împrumuta bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigatii care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigatii sau tratamente medicale care nu intra în sfera sa de competenta.

(3) El trebuie sa raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el considera ca un coleg din sanătate are un comportament inadecvat sau performanta lui este o amenintare la adresa sanatatii unui pacient.

(4) Activitatea biochimistului, biologului și chimistului din sistemul sanitar se desfășoară individual sau în cadrul unor colective mixte.

Biochimistul, biologul, chimistul și fizicianul din sistemul sanitar colaborează cu medicul și recunosc rolul coordonator al acestuia, precum și cu ceilalți membri ai colectivului, participând la menținerea relațiilor amiabile în cadrul acestuia și contribuind la asigurarea calității actului medical.

(5) Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor, precum și membrii Colegiului fizicienilor medicali, în sistemul sanitar din România sunt obligați să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul și specialitatea pe toate buletinele pentru analizele pe care le efectuează.

(6) Relațiile dintre biochimisti, biologi, chimiști și fizicieni din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc și solidaritate profesională, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimiștilor și a Codului de deontologie medicală a fizicienilor din sistemul sanitar.

ART. 56 Independența și imparțialitatea

(1) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician) trebuie să-și exercite judecata profesională în cadrul responsabilităților sale imparțial și obiectiv, după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor relevante, în interesul pacientului sau, fără presiuni din surse externe sau conflicte de interese. El trebuie să se asigure de asemenea că interesele participanților la cercetare sunt protejate.

(2) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacității profesionale și va furniza publicului larg informații în domeniul său de competență, pentru a permite o înțelegere corectă a problemelor de sănătate de interes public.

ART. 57 Confidențialitatea

(1) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician), fără a aduce atingere legislației privind viața privată, este obligat să respecte confidențialitatea informațiilor obținute de către acesta în activitatea sa profesională.

(2) Specialistul în Chimie Clinică și Medicina de Laborator (biolog, biochimist, chimist și fizician) trebuie să nu utilizeze abuziv aceste informații. El se va asigura că informațiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situații, ca de exemplu altor profesioniști de sănătate implicați în îngrijirea pacientului, și, acolo unde este posibil, cu consimțământul informat al pacientului.

ART. 58 Dispoziții finale

(1) Biochimistii, biologii, chimiștii și fizicienii din institut sunt obligați să respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii și reglementările specifice sectorului medical.

CAPITOLUL VII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI

ART. 59 Principiul respectării drepturilor și demnității oricărei persoane

(1) Psihologii vor avea permanent în atenție faptul ca orice persoana are dreptul sa-i fie apreciata valoarea înnascuta de fiinta umana si aceasta valoare nu este sporita sau diminuata de cultura, nationalitate, etnie, culoare sau rasa, religie, sex sau orientare sexuala, statut marital, abilitati fizice sau intelectuale, vârsta, statut socio-economic sau orice alta caracteristica personala, conditie sau statut.

(2) Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor reguli:

- psihologii își desfășoara activitatea, manifestând respect fata de trairile, experientele, cunostintele, valorile, ideile, opiniile si optiunile celorlalti;
- psihologii nu se angajează public în prejudicierea imaginii celorlalti si nu vor manifesta inechitate pe criterii de cultura, nationalitate, etnie, rasa, religie, sex, orientare sexuala si nici nu se angajeaza în remarci sau comportamente ce aduc prejudicii demnitatii celorlalti;
- psihologii vor evita ori refuza sa participe la activitati si practici ce nu respecta drepturile legale, civile, ori morale ale celorlalti;
- psihologii vor refuza sa consilieze, sa educe ori sa furnizeze informatii oricarei persoane care, dupa opinia lor, va utiliza cunostintele si îndemânarea dobândita pentru a viola drepturile fundamentale ale omului;
- psihologii vor respecta drepturile celor care beneficiaza de servicii psihologice;
- psihologii se vor asigura ca, sub nici o forma, consimtamântul informat al pacientului nu este dat în conditii de coercitie sau sub presiune;
- psihologii vor avea grija ca, în furnizarea de servicii psihologice ori în activitatea de cercetare sa nu violeze spatiul privat personal sau cultural al subiectului, fara o permisiune clara sa faca acest lucru.

ART. 60 Principiul responsabilității profesionale și sociale

(1) Psihologii manifesta o maxima responsabilitate pentru starea de bine a oricarui individ, a familiei, grupului ori comunitatii fata de care își exercita rolul de psihologi. Aceasta preocupare include atât pe cei direct cât si pe cei indirect implicati în activitatile lor, prioritate având cei direct implicati.

(2) Aderarea la acest principiu presupune respectarea urmatoarelor reguli:

- psihologii vor proteja si promova starea de bine evitand provocarea de daune pacientilor, participantilor la cercetare, colegilor de profesie;
- psihologii vor respecta dreptul persoanei de a asista, fara nici o justificare, participarea sa la serviciul furnizat, în calitate de pacient, sau la activitati de cercetare stiintifica, în calitate de subiect;
- psihologii vor sustine cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, în fata societatii si vor promova si mentine cele mai înalte standarde de calitate;

ART. 61 Evaluare și diagnoză

(1) *Prezentarea caracteristicilor psihologice*

Psihologii vor oferi informatii despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai dupa ce au realizat o evaluare adecvata, care sa sustina stiintific si metodologic afirmatiile si concluziile lor, indiferent daca e vorba de recomandari, rapoarte sau evaluari, precizând limitele afirmatiilor, concluziilor si recomandarilor lor. Daca psihologii realizeaza ca (re)examinarea individului nu este

justificata sau necesara, atunci acestia vor explica aceasta optiune, precizând sursele si documentele care stau la baza acestor concluzii.

(2) *Consimțământul pentru evaluare/diagnoza*

Psihologii vor obtine consimțământul informat pentru serviciile de evaluare cu exceptia cazului cand:

- acestea sunt cerute de lege sau de reglementarile în vigoare;
- testarea este o activitate educationala, institutionala sau organizationala prevazuta de reglementari interne;

Consimțământul informat include explicarea naturii si scopului de evaluare, costurile, implicarea unei a treia parti, limitele de confidentialitate si ocazii pentru cel evaluat de a formula întrebări si de a primi raspunsuri. Psihologii vor informa persoanele fara capacitate deplina de a-si da consimțământul si persoanele pentru care testarea este ceruta de reglementarile legislative, cu privire la natura si scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj usor de înțeles pentru persoana care urmeaza sa fie evaluata. Psihologii care folosesc serviciile unui traducator vor cere consimțământul clientului pentru a folosi serviciile acelui traducator, se vor asigura ca se va mentine confidentialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoza.

(3) *Datele de evaluare/diagnoza*

Datele obtinute pot fi scoruri brute si standardizate, raspunsurile pacientului la stimuli sau la întrebările la test, notele, înregistrările si consemnarile psihologului, declaratiile si comportamentul pacientului în timpul unei examinari. Psihologii vor oferi datele obtinute, sub forma de rezultate medicului si pacientului si daca e cazul, unor terti numai cu consimțământul pacientului, sau fara acordul acestuia în situatiile prevazute de reglementarile în vigoare. Psihologii vor evita sa faca publice datele obtinute, cu exceptia situatiilor prevazute de reglementarile în vigoare, protejând pacientul de orice forma de exploatare, abuz si prevenind devalorizarea datelor de evaluare/diagnoza. Datele de evaluare/diagnoza reprezinta proprietatea institutiei sau a psihologului care realizeaza evaluarea/diagnoza si vor putea fi administrate si utilizate doar de catre psihologi calificati în folosirea acestor instrumente.

CAPITOLUL VIII

ETICA și DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, ASISTENTULUI MEDICAL, a REGISTRATORILOR MEDICALI și a PERSONALULUI AUXILIAR

ART. 62 Principii generale

(1) Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă, profesia de asistent medical, de asistent social, cea de registrator medical si de personal auxiliar (dupa caz) pe teritoriul României sunt următoarele:

- exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;

- colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
- în exercitarea profesiei asistenței medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

ART. 63 Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generaliști, asistenților medicali, a registratorilor medicali și a personalului auxiliar:

- (1) Acestia trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională;
- (2) Au obligația să manifeste o conduită ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia;
- (3) În caz de pericol public, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.
- (4) Asistentul medical generalist, asistentul medical, registratorii medicali și personalul auxiliar (după caz) sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale. Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.
- (5) Încălcarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșală deontologică.
- (6) Asistentul medical generalist, moașa, asistentul medical, asistentul social, registratorul medical și personalul auxiliar (după caz) trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înțelesul acestora.
- (7) Trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

ART. 64 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar și instituții

- (1) *Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar*
 - a) În baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști, moașele, asistenții medicali, registratorii medicali și personalul auxiliar (după caz) își datorează sprijin reciproc.
 - b) Constituie încălcări ale regulilor etice:
 - jignirea și calomnierea profesională;
 - blamarea și defăimarea profesională;
 - orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale.

Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Consiliului de etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.
 - c) În cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor legale în vigoare.

- d) În cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea individual prin aplicarea semnăturii în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.
- e) În interesul pacienților, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

(2) Raporturile profesionale cu instituțiile

- a) Institutul National de Endocrinologie "C.I.Parhon" urmărește să asigure condiții optime asistentului medical generalist, asistentului medical, registratorului medical și personalului auxiliar (dupa caz) în exercitarea profesiei.
- b) Asistentul medical generalist, asistentul medical, registratorul medical și personalul auxiliary (dupa caz) aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.
- c) Asistentul medical generalist, asistentul medical, registratorul medical și personalul auxiliar (dupa caz) în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

ART. 65 Educația medicală continuă

(1) În vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă creditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

ART. 66 Obligații etice și deontologice

(1) Obligația acordării îngrijirilor medicale

- Asistentul medical generalist și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.
- Asistentul medical generalist și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.
- Asistentul medical generalist și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.
- În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidentări în masă (naufrazii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.), asistentul medical generalist și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.
- Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.
- Dacă pacientul se află într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.

- Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.

- Asistentul medical generalist și asistentul medical vor păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului, exprimându-și părerea numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.

- Asistentul medical generalist și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

(2) Respectarea drepturilor pacientului

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

Consimțământul

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- a) pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;
- b) în cazul supunerii la orice fel de intervenție medicală;
- c) în cazul participării sale la învățământul medical clinic și la cercetarea științifică;
- d) în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
- e) în cazul donării de sânge în condițiile prevăzute de lege.

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

- a) când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- b) în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

(3) Secretul profesional

- a) Secretul profesional este obligatoriu.
- b) Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.
- c) Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist și asistentul medical, în calitate lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.
- d) Asistentul medical generalist și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional;

e) Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.

f) În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.

g) Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

ART. 67 Situații speciale în practicarea profesiei

(1) Situația bolnavului psihic

- Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.
- Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau manevră de îngrijire și tratament, de maltratarea din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.
- Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.
- Nu este necesară obținerea consimțământului atunci când este necesară intervenția de urgență.
- Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.
- Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante.
- Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

(2) Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune.

(3) Pacientul privat de libertate

Asistentului medical generalist și asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrității fizice, psihice sau demnității acestuia.

Dacă asistentul medical generalist și asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltratări, aceștia au obligația să informeze organele competente.

(4) Situația pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA

- Pacienții infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire și tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical fiind obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise acestor pacienți.

- Păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este obligatorie pentru asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere și/sau tratament astfel de persoane.

- Între specialiștii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

ART. 68 Probleme ale îngrijirii minorilor

(1) Dacă asistentul medical generalist și asistentul medical apreciază că minorul este victima unei agresiuni sau privațiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudențe, și să alerteze autoritatea competentă.

(2) Asistentul medical generalist și asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înțeleasă sau nu este suficient de bine protejată.

(3) În vederea efectuării tehnicilor și/sau a manevrelor de îngrijire și/sau de tratament asupra unui minor, consimțământul trebuie obținut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepția situațiilor de urgență.

ART. 69 Probleme ale experimentării pe om

(1) Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.

(2) Dispozițiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.

(3) Impunerea, cu forța sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moașa și asistent medical care participă în mod voluntar și conștient la asemenea fapte.

CAPITOLUL IX

ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 70 Principii deontologice

(1) Integritatea și autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic.

(2) Îndeplinirea corectă și în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanța principiului integrității profesionale.

(3) Autonomia și independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități și acționarea la moment oportun într-un context determinat.

(4) Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional și se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei și prezentului cod de deontologie profesională.

(5) Prin independența profesională în sensul prezentului cod se înțelege libertatea de acțiune și de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.

(6) Corectitudinea și integritatea morală sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat să le respecte atât în timpul serviciului cât și în afara acestuia.

(7) Rezultatul activității consilierului juridic este o consecință a urmăririi atente și continue a derulării sarcinilor încredințate.

- (8) Datoria fiecarui consilier juridic este sa pastreze secretul datelor si informatiilor de care a luat la cunostinta in virtutea exercitarii profesiei cu exceptia unor dispozitii legale sau statutare contrare.
- (9) Confidentialitatea datelor si informatiilor detinute contribuie la crearea unui climat de siguranta pentru entitatea beneficiara a serviciilor oferite.
- (10) Organizarea riguroasa a activitatii consilierului juridic se face in scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii.
- (11) Prin discernerea intre serviciul oferit si asteptarile beneficiarului, intre asteptarile personale, profesionale si consecintele economice, in activitatea consilierului juridic primeaza respectarea legii.
- (12) Consilierul juridic este obligat sa depuna efortul necesar pentru realizarea si reusita sarcinilor ce ii revin in exercitarea profesiei.
- (13) Respectarea si aplicarea principiilor enuntate constituie un deziderat si un scop al exercitarii profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar si in afara exercitarii activitatii profesionale, consilierul juridic fiind obligat sa se abtina de la savarsirea de fapte ilegale sau contrarii dispozitiilor statutare ale asociatiei profesionale din care face parte, de natura a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice si bunelor moravuri sau demnitatii profesiei de consilier juridic.

ART. 71 Conditii de exercitare a profesiei

- (1) Consilierul juridic asigura apararea drepturilor si intereselor legitime ale Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon", in conformitate cu Constitutia si cu legile tarii.
- (2) In virtutea unei pregatiri profesionale deosebite si a stapanirii perfecte a tehnicilor de asistenta, consiliere si reprezentare consilierul juridic trebuie sa dovedeasca o amanuntita cunoastere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare.
- (3) Apartenenta consilierului juridic pe baza unui contract de prestari servicii incheiat cu spitalul , nu aduce atingere indatoririlor sale profesionale, oportunitatii de a alege metodele de lucru sau posibilitatii de luare a unor decizii in plan profesional.
- (4) Consilierului juridic ii este interzis in exercitarea profesiei sa tolereze acte ilegale.
- (5) Consilierul juridic nu se poate prevala de pozitia sa pentru a satisface anumite interese personale.
- (6) El va refuza orice oferta sau promisiune de avantaje ilegale si se va abtine de la acte care contravin principiilor moralei si celor de ordine publica.
- (7) Consilierul juridic este responsabil de concluziile si actiunile sale in exercitarea profesiei.
- (8) Profesia de consilier juridic se exercita personal de catre consilierul juridic inregistrat pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitivi sau stagieri, tinut de catre Colegiile Consilierilor Juridici din Romania.
- (9) Consilierul juridic va utiliza cu buna credinta mijloacele tehnice si baza materiala puse la dispozitie de catre beneficiarul serviciilor sale.

ART. 72 Indatoriri profesionale si raporturile dintre consilierii juridici

- (1) Consilierul juridic trebuie sa asigure transparenta activitatii sale in relatiile cu Institutul National de Endocrinologie "C.I.Parhon", precum si cu tertele persoane sub rezerva respectarii obligatiei de confidentialitate.
- (2) Lipsa de transparenta poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic si este interzisa cu desavarsire.

- (3) Consilierul juridic va evita desfasurarea unor activitati susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor incredintate spre rezolvare sau sa fie pus intr-o situatie care poate fi perceputa ca fiind de natura sa lezeze demnitatea profesiei.
- (4) Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le considera compatibile cu competenta si functia sa.
- (5) Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozitiilor legale sau prezentului cod si va lua masurile de precautie necesare pentru a evita situatiile similare.
- (6) Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" Nu poate fi considerata evitarea de conflict situatia in care consilierul era obligat sa intervina pentru restabilirea legalitatii si nu a intervenit.
- (7) Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitarii profesiei sale si va sustine independenta acesteia.
- (8) Consilierul juridic va sprijini colegii in exercitarea profesiei, in aplicarea si apararea prezentului cod. El va raspunde favorabil la cererea de consultanta a acestora si ii va ajuta in situatii dificile, in limita posibilitatilor sale, in special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.
- (9) Consilierul juridic va tine cont de opiniile si practicile colegilor in masura in care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse in prezentul cod.
- (10) Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurenta neloiala iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competenta profesionala.

ART. 73 Imaginea profesiei

- (1) Relatiile intre consilierii juridici se bazeaza pe respect reciproc si buna credinta pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.
- (2) Consilierul juridic trebuie sa promoveze prin comportamentul sau in orice circumstante o imagine favorabila profesiei sale. In acest sens consilierul juridic va constientiza consecintele posibile ale comportamentului sau profesional si ale actelor indeplinite in exercitarea profesiei.
- (3) Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizeaza prin asigurarea unei prestatii de calitate.
- (4) Exercitarea profesiei de consilier impune obligatia de largire a orizonturilor cunoasterii profesionale.
- (5) Consilierul juridic este obligat sa-si desfasoare cu maxima atentie activitatea profesionala si sa dea dovada de cinste si corectitudine in orice circumstante.
- (6) Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentantilor profesiei de consilier juridic
- (7) Perfectionarea continua a profesiei de consilier juridic va fi asigurata prin fixarea si respectarea unor obiective clare, in concordanta cu tendintele generale de dezvoltare ale societatii. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici si se respecta ca atare.
- (8) Celeritatea actiunilor consilierului juridic este esentiala pentru activitatea acestuia, asigurand indeplinirea in conditii optime a sarcinilor incredintate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru mentinerea unui climat de legalitate si profesionalism in domeniu.

ART. 74 Dispozitii finale

- (1) Responsabilitatea profesionala a consilierilor juridici este angajata pentru nerespectarea normelor de exercitarea a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei si actele normative in vigoare.
- (2) Nerespectarea normelor deontologice atrage raspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL X

SANCTIUNI

ART. 75

- (1) Nerespectarea prevederilor legate de organizarea și funcționarea Consiliului Etic se poate constata de către Compartimentul de integritate din cadrul Ministerului Sanatatii, ordonatorul principal de credite al Institutului National de Endocrinologie “C.I.Parhon”, de echipele de control sau audit ale Ministerului Sanatatii.
- (2) Nerespectarea prevederilor art. 4 din OMS nr. 1502/2016 se sancționează prin obligația anulării procedurii de constituire a Consiliului Etic și organizarea unei noi proceduri.
- (3) Compartimentul de integritate, echipele de control sau audit ale ministerului sanatatii asigura informarea ministrului sănătății cu privire la nerespectarea prevederilor prezentului ordin.

CAPITOLUL XI

DISPOZITII FINALE

ART.76 Răspunderea personalului contractual

- (1) Incalcarea dispozitiilor prezentului Cod de conduita constituie abatere și atrage raspunderea disciplinara a personalului contractual, in conditiile legii, care nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.
- (2) Comisiile/consiliile interne constituite in spital, cu atributii disciplinare, au competenta de a cerceta incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita si de a propune aplicarea sanctiunilor disciplinare in conditiile Legii nr. 53/2003, republicata, cu modificarile ulterioare.
- (3) In cazurile in care faptele savarsite intrunesc elementele constitutive ale unor infractiuni, vor fi sesizate organele de urmarire penala competente, in conditiile legii.
- (4) Personalul contractual raspunde patrimonial, potrivit legii, in cazurile in care, prin faptele savarsite cu incalcareanormelor de conduita profesionala, aduce prejucii persoanelor fizice si juridice.

ART. 77 Asigurarea publicitatii/informarii asupra Codului de Conduita

(1) Pentru informarea si instruirea angajatilor, se va asigura afişarea Codului de Etică și deontologie profesională a personalului contractual, pe site-ul oficial al Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon" si pe platforma de INTRANET (comunicare internă angajati).

ART. 78 Intrarea in vigoare

(1) Prezentul Cod de etică si deontologie profesionala intra in vigoare incepând cu data de 01.12.2021

(2) Prevederile prezentului Cod de etică și deontologie profesională al personalului contractual sunt obligatorii pentru toți angajații din cadrul Institutului National de Endocrinologie "C.I.Parhon".

(3) Oricare dintre prevederile prezentului cod de etică și deontologie profesională care contravin sau vor veni in contradictie cu legislatia nationala sau europeana aplicabila in Romania vor fi considerate nule, fara efecte juridice.

**Președinte Consiliu Etic,
PROF. DR. CĂTĂLINA POIANĂ**

**Reprezentant sindicat
AS. CONSTANTINA MACAVEI**

**Șef serviciu RUNOS
EC. ELENA TOMESCU**

Avizat,

Consilier Juridic,

AV. ANDREI STANCIU

**ANDREI
STANCIU**
Cabinet de avocat

